

عرفه فرصتی دوباره برای وصل دوباره به معبود است

آیت الله العظمی جواد آملی درباره روز عرفه می گوید: گرچه همه حالات زندگی برای نیایش مناسب است ولی دوران پر بار حج و حضور در مواقع آن، شکوه بیشتری برای دعا و تأثیر فراوانتری برای نیایش به درگاه پروردگار جهان دارد.

آیت الله العظمی جواد آملی درباره روز عرفه می گوید: گرچه همه حالات زندگی برای نیایش مناسب است ولی دوران پر بار حج و حضور در مواقع آن، شکوه بیشتری برای دعا و تأثیر فراوانتری برای نیایش به درگاه پروردگار جهان دارد. به گزارش خبرگزاری مهر گزیده ای از فرمایشات آیت الله العظمی جواد آملی درباره روز عرفه در پی می آید.

روز عرفه، روز دعا و نیایش

روز نهم ذی الحجة، روز عرفه، و روز دعا و نیایش است. عرفه روزی است که حق تعالی بندگان خویش را به عبادت و طاعت خود فرا خوانده است و سفره ی جود و احسان خود را برای ایشان به صورت خاص، گسترانیده و شیطان در این روز، خوارتر و حقیرتر از سایر اوقات است.

بی شک، عرفه فرصت ویژه ای برای عاشقان و دلدادگان حضرت حق است برای وصل دوباره به معبود بی همتای خود است. حضرت آیت الله العظمی جواد آملی در کتاب صهبای حج می فرمایند: روز عرفه روز دعا و نیایش است و اگرچه روزه آن روز مستحب است، لیکن اگر روزه گرفتن آن روز موجب ضعف شود، آن گونه که انسان نتواند دعاهاي این روز را بخواند، خواندن دعا بر روزه گرفتن مقدم است [1].

نقش نیایش در وصول به رحمت بیکران الهی، با بیان امام صادق(ع) که فرمود: «الدعاء كهف الإجابة كما أن السحاب كهف المطر» [2] به خوبی روشن است. طبق این بیان نورانی همان طور که ابر، قرارگاه باران است، دعا نیز قرارگاه اجابت است. به بیان دیگر، اجابت در درون دعاست، همانطور که باران در نهاد ابر تعبیه شده است. بنابراین، چنانچه کسی با حسن ظن و خالصانه و عارفانه و به نحو عام دعا کند، خدا هم اجابت خواهد کرد. بخش مهمی از پیروزی انبیای بزرگ(ع) نیز به برکت دعا بوده است؛ زیرا تظاهرات و عملیات، بخش «جسمانی» پیروزی را تشکیل می دهد ولی دعا و نیایش «روح» ظفر است؛ چنانکه امام علی بن موسی الرضا(ع) همواره به اطرافیان خویش می فرمود: بر شما باد به سلاح پیامبران: «علیکم بسلاح الأنبياء». آنگاه در پاسخ اینکه سلاح آنان چه بود؟ می فرمود: دعا [3].

دعا تنها چیزی است که خدا آن را به انسان تملیک کرده است. انسان جز دعا و تضرع در پیشگاه خداوند مالک چیزی نیست: «یا سریع الرضا اغفر لمن لا یملک إلا الدعاء» [4]. از این رو در برابر دشمن درون، سلاحی جز ناله ندارد: «وسلحه البكاء» [5]. دشمن بیرون را می توان با سلاح سبک و سنگین از پا درآورد ولی شیطان و دشمن سرسخت درون را تنها با اشک در برابر خدا می توان رام کرد. بنابراین، کسی که اهل ناله نیست، مسلح نیست و اگر کسی مسلح نباشد پیروز نخواهد شد؛ زیرا انسان تا زمانی که خود را می بیند، خدا را نمی بیند و به درگاه او تضرع و اظهار عجز نمی کند، وقتی نالد در نبرد با اهریمن درون و بیرون شکست می خورد.

گرچه همه حالات زندگی برای نیایش مناسب است ولی دوران پر بار حج و حضور در مواقع آن، شکوه بیشتری برای دعا و تأثیر فراوانتری برای نیایش به درگاه پروردگار جهان دارد و چون دعا از ضمیر صاف، مورد قبول است و احرام و آهنگ کعبه آزاد و پاک، در تصفیه ضمیر تأثیر به سزایی دارد، نیایش در حج و دعا در مواقع آن بهترین اثرها را به همراه خواهد داشت. از این رو برای هر برنامه از مناسک حج، دستور ویژه ای در مورد نیایش داده شده است و عمده آن دعای عرفه در صحرائی عرفات و همراه توده مردم گردآمده از سراسر جهان و عشاق مشعر و مشتاقان کوی مناست.

روایات فراوانی درباره اعمال روز عرفه و هنگام وقوف در عرفات، به ویژه کیفیت دعا در آن موقف نقل شده که بخشی از آنها در خصوص دعاهاي آن روز، مانند دعای عرفه امام حسین و دعای امام سجاد(ع) است و بخشی نیز در اهتمام و ترغیب به دعا کردن به دیگران است، به گونه ای که برخی شاگردان اهل بیت عصمت و طهارت(ع) همه هم خود را در آن سرزمین که دعاها در آن مستجاب است، صرف دعا برای غیر می کردند.

علی بن ابراهیم در این باره از پدرش نقل کرده که گفت: عبدالله بن جندب را در عرفات دیدم که زمانی طولانی دست به سوي آسمان بلند کرده، سیلاب اشک از گونه هایش بر زمین سرازیر بود، به گونه ای که من شخص دیگری را اینچنین در حال مناجات ندیدم. هنگامی که مردم از عرفات عازم مشعر بودند به او گفتم: کسی را بهتر از تو در حال نیایش ندیدم. عبدالله گفت: به خدا سوگند در آن حال فقط برادرانم را دعا می کردم؛ زیرا از امام کاظم(ع) شنیدم که فرمود: کسی که به دور از چشم برادر(ایمانی) اش در حق وی دعا کند از جانب عرش ندا داده می شود که صد هزار برابر آنچه برای او خواستی نصیب تو خواهد شد: «من دعا لأخيه بظهر الغيب نودي من العرش: ولك مائة ألف ضعف مثله». پس شایسته نبود که من صد هزار برابر دعای مستجاب را به خاطر یک دعا که برآورده شدنش معلوم نیست واگذارم [6]. مشابه این نقل، درباره دیگر صحابه نیز روایت شده است [7].

پاورقی

- 1 - بحار، ج 94، ص 123 - 124.
- 2 - کافی، ج 2، ص 471.
- 3 - همان، ص 468.
- 4 - مفاتیح الجنان، دعای کمیل.
- 5 - همان.
- 6 - کافی، ج 2، ص 508 و ج 4، ص 465.
- 7 - همان، ج 4، ص 465 - 466.